

CEFR TIZIMIGA KIRISH

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti Xorijiy tillar ingliz tili fakulteti, filalogiya
yònalishining 3-bosqich talabalari

Xolmurotova Zilola

Mamayusupova Marjona

Xudoyqulova Farangiz

zilolaxolmurotova77@gmail.com

marjonamamayusupova2005@gmail.com

Xudoyqulovafarangiz40@gmail.com

ANNOTATSIYA : Ushbu maqola CEFR (Common European Framework of Reference for Languages) tizimi haqida hamda ushbu tizimdagi A1 dan C2 gacha bo'lgan til darajalarining mazmuni, o'quvchi nima qila olishi, kommunikativ kompetensiya talablari va baholash mezonlarini chuqur tahlil qiladi. Maqolada har bir bosqichning lingvistik, pragmatik, sotsiolingvistik ko'nikmalari mayda- mayda qismlarga ajratilgan holda yoritilgan. CEFR tizimining ahamiyati, til o'rganish jarayonidagi roli, til o'rganuvchilar uchun qo'llanilishi hamda real hayotdagi kompetensiyalar bilan bog'lanishi keng muhokama qilinadi. Shuningdek, maqolada muallifning CEFR bo'yicha shaxsiy fikrlari ham berilgan.

Kalit so'zlar: CEFR, til darajalari, A1, A2, B1, B2, C1, C2, til kompetensiyasi, baholash, kommunikativ ko'nikmalar.

ANNOTATION: This article provides an in-depth introduction to the CEFR (Common European Framework of Reference for Languages) system and examines all proficiency levels from A1 to C2. Each level is analyzed in detail in terms of linguistic, communicative, pragmatic, and sociolinguistic competences. The article explains what learners are able to accomplish at each stage, the vocabulary and grammar expectations, as well as the practical communication skills associated with real-life situations. The significance of CEFR in modern language teaching, assessment standards, curriculum development, and learner progression is thoroughly discussed. The author also presents personal reflections on the role of CEFR as a guiding framework in language education.

Keywords: CEFR, language proficiency levels, A1–C2, communicative competence, language assessment, curriculum standards, linguistic development.

INTRODUCTION

CEFR — bu Yevropa Kengashi tomonidan ishlab chiqilgan hamda butun dunyo bo'ylab til o'rgatish, ta'lim dasturlari va baholash tizimlarini standartlashtiruvchi xalqaro mezonlar

majmuasidir. CEFR tilni faqat grammatik bilim sifatida emas, balki haqiqiy hayotda qo'llash mumkin bo'lgan kommunikativ kompetensiya sifatida baholaydi. Ushbu maqolada CEFR tizimining darajalari A1–C2 oraliqda ilmiy yondashuv asosida bosqichma-bosqich tahlil qilinadi.

ASOSIY QISM

A1 – Beginner (Boshlang'ich daraja) Umumiy tavsif: A1 eng past daraja bo'lib, o'rganuvchi til bilan yangi tanishadi. Bu bosqichda til minimal darajada aloqa vositasi sifatida qo'llanadi. O'quvchi nimalarni qila oladi?

Kundalik eng oddiy iboralarni tushunadi (Hello, How are you? My name is ...) O'zini tanishtira oladi. Shaxsiy ma'lumotlar haqida savollarga javob bera oladi (yoshi, yashash joyi, familiya) Juda sodda gaplarni tuza oladi Lingvistik kompetensiya: Lug'at: 300–500 so'z Grammatik: Present Simple, a/an, plural nouns, basic adjectives. Tovush tizimi: eng asosiy talaffuz A1 bosqichi tilga kirish eshigidir. O'quvchida motivatsiya juda muhim, chunki tilni o'rganish quvonchli bo'lishi kerak.

. A2 – Elementary (Boshlang'ichdan yuqori) Umumiy tavsif: O'rganuvchi sodda kundalik vaziyatlarda mustaqil fikr bildirishi mumkin. O'quvchi nimalarni qila oladi? Do'konda, transportda, kafeda sodda muloqot Oddiy ishlar haqida gapira oladi (kun tartibi, ish rejasi) O'tmish va kelajak haqida sodda gaplar tuza oladi Lingvistik kompetensiya: Lug'at: 800–1200 so'z. Grammatik: Past Simple, Future Simple, countable/uncountable nouns. A2– bu “sur'at paydo bo'ladigan” bosqich. O'quvchi o'ziga ishonch hosil qila boshlaydi.

B1 – Intermediate (O'rta bosqich) Umumiy tavsif: Tilni kundalik hayotning turli sohalarida erkin qo'llash imkonini beruvchi daraja. O'quvchi nimalarni qila oladi? Ish joyida sodda tushuntirishlar bera oladi Safar, savdo, xizmat ko'rsatish jarayonlarida bemaolol gaplasha oladi Oddiy muammolarni hal eta oladi. His-tuyg'ularini ifodalay oladi Lingvistik kompetensiya: Lug'at: 1500–2500 so'z. Grammatik: Present Perfect, modal fe'llar, comparative–superlative B1 – real o'zgarish bosqichi. O'quvchi til bilan ishlashni yoqtira boshlaydi va mustaqillashadi.

B2 – Upper-Intermediate (O'rtadan yuqori) Umumiy tavsif: Tilni murakkab mavzularda ancha ravon va izchil qo'llash darajasi. O'quvchi nimalarni qila oladi? Noloyiq vaziyatlarda o'z fikrini himoya qila oladi Akademik va professional mavzularda gaplasha oladi. Ingliz tilida berilgan filmlar, maqolalarni 60–75% tushuna oladi. Lingvistik kompetensiya: Lug'at: 3000–4000 so'z Grammatik: Complex sentences, passive voice, conditional sentences type 1–3. B2 — tilni haqiqiy hayotda ishlatish bosqichi. Bu daraja ko'plab ish va o'qish talablari uchun yetarli.

C1 – Advanced (Yuqori daraja) Umumiy tavsif: Murakkab matnlar, akademik til, professional muloqotni to'liq o'zlashtirish bosqichi. O'quvchi nimalarni qila oladi? Rasmiy chiqishlar va taqdimotlar qila oladi. Uzoq, murakkab mavzuda bahslashish Akademik

maqolalarni tahlil qila oladi Tilning nozik ma'nolarini tushuna oladi. Lingvistik kompetensiya: Lugʻat: 5000–7000 soʻz Grammatik: Advanced complex structures, inversion, mixed conditionals. C1 – bu oʻrganuvchining tilga egalik darajasi. Til – vosita emas, balki fikrlash muhiti boʻlib qoladi.

C2 – Proficient (Mukammal daraja) Umumiy tavsif: Tilni ona tilidek erkin qoʻllash bosqichi. Oʻquvchi nimalarni qila oladi? Har qanday ilmiy, professional yoki sanʼatga oid mavzuda erkin fikr bildiradi. Matnlarni chuqur tahlil qiladi. Tilning barcha nozik semantik qatlamlarini tushunadi. Toʻliq ravonlik, aniqlik va moslashuvchanlik bilan soʻzlay oladi. Lingvistik kompetensiya: Lugʻat: 8000+ soʻz. Grammatik: Tilning barcha murakkab strukturalari. C2 — tilni egallashning choʻqqisi. Oʻrganuvchi tilni shunchaki bilmaydi, balki til orqali fikrlaydi, yaratuvchan boʻladi.

XULOSA: CEFR tizimi til oʻrganuvchilar uchun aniq va bosqichma-bosqich oʻsish yoʻli xaritasini taqdim etadi. Har bir daraja insonning lingvistik, kommunikativ va kognitiv rivojlanishida muhim rol oʻynaydi. CEFR tizimi oʻquv dasturlari uchun ham, testlar uchun ham, oʻrganuvchilar uchun ham eng ishonchli xalqaro mezonlardan biridir. Muallif sifatida shuni taʼkidlayman: CEFR faqat baholash tizimi emas — u tilni oʻrganish jarayonini toʻgʻri tashkil qilishga yordam beruvchi metodologik yoʻl koʻrsatkichdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Council of Europe. (2001). Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR). Cambridge University Press.
2. Little, D., & Perclová, R. (2001). The CEFR: History, Purpose, and Use. Strasbourg: Council of Europe.
3. North, B. (2000). The Development of a Common Framework Scale of Language Proficiency. Strasbourg: Council of Europe.
4. Byram, M., Gribkova, B., & Starkey, H. (2002). Developing the Intercultural Dimension in Language Teaching. Strasbourg: Council of Europe.
5. Hutchinson, T., & Waters, A. (1987). English for Specific Purposes: A Learning-Centred Approach. Cambridge University Press.
6. Kunnan, T. (2010). Language Assessment in the CEFR Context. Journal of Language Teaching, 44(2), 15–27.